

UTLENDINGSNEMNDA
UNE

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres referanse
19/1565-1

Vår referanse
19/00231-3

Dato
30.07.2019

Høringsuttalelse: Forslag til ny barnevernslov

Vi viser til høringsbrev og tilhørende notat av 04.04.2019. Våre kommentarer begrenser seg til forslag til ny bestemmelse i § 13-1 om taushetsplikt og adgang til å gi opplysninger til andre offentlige organer.

1. UNE bør nevnes spesifikt som myndighetsorgan barneverntjenesten har adgang til å dele opplysninger med

UNE er positiv til forslaget til ny § 13-1 (3), men mener at det er behov for en tydeliggjøring av at adgangen også gjelder formidling av opplysninger til utlendingsforvaltningen - eventuelt kun Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda(UNE). I det nåværende forslaget vises det bare til andre velferdstjenester og helsepersonell.

Etter § 13-1 har barneverntjenesten - uten hinder av taushetsplikten - adgang til å gi opplysninger til andre offentlige myndigheter når dette er nødvendig for at barnevernet skal kunne utføre sine oppgaver og sitt ansvar i den enkelte sak. Slike opplysninger kan også gis for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse. Dette innebærer at det kan være aktuelt å gi opplysninger om en barnevernssak til utlendingsmyndighetene i forbindelse med behandlingen av barnets og foreldrenes utlendingssak. Det avgjørende for om adgang til deling av opplysninger foreligger, er om barneverntjenesten i den enkelte sak vurderer at det er «nødvendig» for å ivareta hensynet til barnet.

Ordlyden er relativt vag. I tillegg forutsetter den at det må foretas en skjønnsmessig vurdering i tilknytning til den konkrete saken. Slik regelverket er i dag vil det være barneverntjenesten i mange ulike kommuner som avgjør om taushetsbelagte opplysninger kan formidles til utlendingsmyndighetene. Vi har erfaring med at barneverntjenesten i ulike kommuner praktiserer dette nokså ulikt. Videre erfarer vi at mange har begrenset kunnskap om og forståelse for de hensyn som gjør seg gjeldende og de vurderinger som må foretas i utlendingssaker. UNE opplever derfor relativt ofte at det er arbeidskrevende å få oversendt relevant

UTLENDINGSNEMNDA

Besøksadresse: Stenersgata 1 B/C
Postboks 2108 Vikå 0125 Oslo

Tlf: 21 08 50 00 Faks: 21 08 50 01
Internett: <http://www.une.no>

Org.nr: 9820 19095
Bank: 7694.05.02302

informasjon der klageren ikke har samtykket til dette. Ikke sjelden erfarer vi at barnevernstjenesten er i tvil om hvordan regelverket skal anvendes¹

Det framgår på s. 259 i høringsnotatet at departementet er særlig opptatt av at taushetspliktregelverket ikke skal oppfattes som et hinder for godt samarbeid mellom barneverntjenesten og andre offentlige tjenester. Som nevnt ovenfor opplever UNE nettopp at reglene om taushetsplikt er et reelt hinder for at vi mottar den informasjonen som er nødvendig for å vurdere hva som er barnets beste i utlendingssaken. Resultatet kan bli at vurderingen av hensynet til ett og samme barn vurderes på ulike grunnlag i henholdsvis barnevernssaken og utlendingssaken.

At barneverntjenesten er usikker på når og om de kan dele opplysninger med UNE antas også ha sammenheng med at bestemmelsen i første rekke gir grunnlag for deling av opplysninger med andre velferdstjenester som barnehage, skole, familievern og helsestasjon, jf. bl.a. s. 261 og 419 i høringsnotatet. UNE gir ikke velferdstjenester og nevnes ikke spesifikt slik som for eksempel politiet.

Det framgår videre i høringsnotatet at hensikten er å sikre barnet og familien effektive tjenester og et mest mulig helhetlig tilbud. Når verken UNE eller utlendingsforvaltningen ellers nevnes i eksemplene i høringsnotatet og heller ikke i eksemplene under kap. 19 om barneverntjenestens samarbeidsplikt, kan UNE heller ikke vise til eksemplene der for å forklare ovenfor barneverntjenesten at hjemmelen også gir adgang til deling med UNE. UNE forstår at det verken er mulig eller hensiktsmessig å gi en uttømmende beskrivelse av når barnevernet kan ha behov for å formidle opplysninger i den enkelte saken. Likevel mener vi at UNE og andre aktører i utlendingsforvaltningen bør nevnes spesielt som eksempel på organer det kan være aktuelt å utlevere opplysninger til.

2. Hvorfor kan det være nødvendig av hensyn til barnets beste at barneverntjenesten deler opplysninger med UNE?

a. Mangelfull informasjon om barnet kan føre til at barnets beste ikke blir tilstrekkelig vurdert og i ytterste konsekvens ikke gis oppholdstillatelse

Barneverntjenesten har et ansvar for barn som oppholder seg i Norge, uavhengig av oppholdsstatus. De har ingen plikt til å sørge for at et barn og foreldre får opphold. Det er UNE som avgjør om en familie får oppholdstillatelse. Avgjørelser i utlendingssaken vil kunne påvirke hvilke tiltak barneverntjenesten kan sette inn, og om de i det hele tatt kan sette inn tiltak. Hvis familien ikke får opphold, vil de måtte reise ut av Norge. Samarbeid mellom utlendingsforvaltningen og barneverntjenesten er derfor i mange tilfeller svært viktig og *nødvendig* for å ivareta barnets beste. Det vil i utgangspunktet være i barnets interesse om utlendingsmyndighetene har tilgang til all relevant informasjon av betydning for om oppholdstillatelse kan gis. Hensynet til hva som er barnets beste vil være sentralt både i barnevernssaker og utlendingssaker. For å kunne foreta en god vurdering av hensynet til barnets beste er det etter UNEs syn viktig at både utlendingsmyndighetene og barnevernet har mest mulig lik informasjon før vedtak fattes.

UNE har en plikt til å påse at saken er tilstrekkelig godt opplyst etter forvaltningsloven § 11. Fordi barn ikke har samme forutsetninger som voksne til selv å få opplyst sin situasjon, har forvaltningen en særskilt plikt til å sørge for at forhold som gjelder barn er tilstrekkelig godt opplyst.

¹ I Rundskriv Q 2015/42- Retningslinjer om behandling av barnevernssaker der barn har tilknytning til andre land- oppfordres barneverntjenesten til å gi informasjon til utlendingsmyndighetene når dette ivaretar barnets interesser også i utlendingssaken, men det gis få konkrete eksempler eller retningslinjer på når dette bør gjøres.

For at UNE skal være i stand til å oppfylle sin utredningsplikt er det derfor viktig å ha tilstrekkelig informasjon om barnet for å kunne foreta en forsvarlig vurdering av hensynet til barnets beste opp mot innvandringsregulerende hensyn. Selv om hensynet til barnets beste ikke er det eneste og nødvendigvis avgjørende hensynet, er det et grunnleggende hensyn. **Manglende informasjon om barnets situasjon vil kunne medføre at hensynet til barnet ikke blir tillagt den vekt det skal i utlendingssaken. Dette kan i verste fall føre til at barnet ikke blir gitt oppholdstillatelse i en sak der det i tråd med UNEs praksis normalt vil bli gitt slik tillatelse.**

God informasjonsflyt mellom UNE og barnevernet vil bidra til bedre barnefaglige vurderinger og økt trygghet for at hensynet til barnets beste blir forsvarlig vurdert.

b. Konkrete eksempler på saker der informasjon fra barneverntjenesten er nødvendig av hensyn til barnets beste

Opplysninger fra barneverntjenesten vil være svært viktige, og noen ganger avgjørende i avveiningen av de ulike hensyn i utlendingssaken. Opplysninger som belyser om barnet er ekstra sårbart, om det har opplevd mye ustabilitet i livet, informasjon om barnets helse og generelle fungering og foreldrenes omsorgskompetanse, er eksempler på opplysninger om et barn som vil kunne være av stor betydning i våre vurderinger.

I en sak der en forelder vurderes utvist og barneverntjenesten er inne med tiltak vil det være relevant for UNE å vite hvilken omsorgskompetanse gjenværende foreldre har. Dersom barnet skal følge den utviste, vil det være relevant å vite hvilken omsorgskompetanse denne foreldereren har. Hvilke hjelpetiltak mener barneverntjenesten foreldrene har behov for? Er dette et sårbart barn som har opplevd mye ustabilitet og derfor vil oppleve brudd med en av foreldrene mer belastende enn andre barn? Uten barneverntjenestens opplysninger kan det være umulig å besvare disse spørsmålene. I andre tilfeller kan barneverntjenesten ha overtatt omsorgen og UNE må vurdere om samvær med barn i Norge kan gjennomføres til tross for utvisning, eller om utvisning medfører at all kontakt mellom foreldre og barn vil bli brutt. UNE vil da blant annet ha behov for opplysninger om kvaliteten på samværene, tilknytningen, mulighet for gjennomføring av samvær i tredjeland og barnets behov for fortsatt kontakt med sine biologiske foreldre. Det er vanskelig for UNE i tilstrekkelig grad å ivareta barnets behov for samvær dersom vi ikke har informasjon fra barneverntjenesten om dette.

Når det gjelder asylsaker vil det kunne være relevant å få opplysninger fra barneverntjenesten om omsorgssituasjonen for barnet før utreise, sannsynlig situasjon ved retur osv. Utfallet av utlendingssaken vil også kunne ha betydning for hvordan barnevernssaken vurderes. Det vil være spesielt viktig at utlendingsmyndighetene er kjent med at barneverntjenesten vurderer å fremme sak om omsorgsovertakelse. Dette kan i noen tilfeller være avgjørende for resultatet i utlendingssaken. Dersom familien søker asyl, kan opplysninger om barnevernssaken også være nødvendig for å tilby familien et tilpasset botilbud eller andre ytelser.

3. Hvorfor behov for hjemmel for innhenting av opplysninger uten samtykke?

Utgangspunktet og den klare hovedregel er at det skal innhentes samtykke fra foreldrene før opplysninger fra barneverntjenesten oversendes UNE. I de saker der foreldrene forstår at opplysningene fra barneverntjenesten vil styrke deres sak vil det ikke være problematisk å få innhentet samtykke. I andre saker der det er mer uklart om opplysningene fra barneverntjenesten vil tale til foreldrenes fordel eller ikke i utlendingssaken vil det kunne være mer problematisk. UNE vil allikevel ha det samme behovet for å få

opplyst barnets situasjon godt slik at hensynet til barnet tillegges den vekt det skal i vurderingene. Det er også tilfeller der foreldrene har forsvunnet, og innhenting av samtykke ikke er mulig.

Adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger med andre offentlige organer er drøftet i NOU 2019:5 Ny forvaltningslov på s. 297 flg. og foreslås utvidet. Begrunnelsen er at en vid adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger vil kunne bidra til at forvaltningen får et bedre avgjørelsesgrunnlag enn den ellers ville ha fått: «En slik endring vil bidra til at forvaltningen oftere får et korrekt avgjørelsesgrunnlag, og det vil kunne lede til en effektivisering av saksbehandlingen, især innenfor masseforvaltningen.»² Denne vil ikke gjelde for barneverntjenesten, jf. bvl. § 6-7(3) og ny § 13-1(3) siste setning. Begrunnelsen for endringen i forvaltningsloven på dette punktet (korrekt avgjørelsesgrunnlag) gjør seg også sterkt gjeldende for UNEs behov for å få tilgang til barnevernsdokumenter uten samtykke.

4. Adgang til å pålegge barneverntjenesten å gi opplysninger til UNE

For øvrig vil UNE bemerke at vi blant annet i tidligere høringsuttalelser til ny barnevernlov og i høringsuttalelse til utlendingsforskriften av 07.04.2011 (se vedlegg 1), har ytret behov for at det i utlendingsloven § 84 gis mulighet for at UNE kan pålegge barneverntjenesten å gi opplysninger. I mangel av nærmere regulering i forskrift (jf. utlendingsloven § 84), har utlendingsmyndighetene i dag ikke hjemmel for å pålegge barneverntjenesten å gi opplysninger i en utlendingssak. Utlendingsforskriften § 17-7 regulerer bare forholdet mellom barneverntjenesten og politiet.

UNE har merket seg henvisningen i fotnote på s. 253 i høringsnotatet, der det framgår at dette nå blir fulgt opp av Justis- og beredskapsdepartementet. I høringsbrev av 03.10.2019 fra Justis- og beredskapsdepartementet har vi mottatt forslag til endringer i utlendingsforskriften. Der foreslås det i ny utlendingsforskrift § 17-7 d at UDI og UNE kan anmode om nødvendige opplysninger fra barneverntjenesten. Det vises forøvrig til vår begrunnelse for dette i vedlegg 1.

Dersom høringsforslaget blir vedtatt, slik at UNE kan pålegge barneverntjenesten å gi nødvendig informasjon til UNE, bør dette også framgå i barnevernloven, for eksempel i foreslått § 13-5.

Vedlegg 1: Foreleggelse- utkast høringsbrev- utlendingsmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger fra andre offentlige organer av 07.04.2011.

Med hilsen

Jan Olav Barstad
fungerende seksjonssjef

Saksbehandler: Tuva Rindal Kongsvold

Dette brevet er godkjent elektronisk i Utlendingsnemnda og har derfor ingen signatur.

² NOU 2019:5 Ny forvaltningslov, punkt 19.12.6.1 s. 298

UTLENDINGSNEMNDA
UNE

Justis- og politidepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres ref:
201102514- /JRS

Vår ref:
11/00365 kla

Dato
07.04.2011

Foreleggelse - utkast høringsbrev - utlendingsmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger fra andre offentlige organer

Vi viser til departementets brev av 28.03.2011.

Vår foreløpige vurdering er at utkast til høringsbrev omfatter regelenendringer som vil bidra til økt effektivitet i saksbehandlingen og bedre opplysning av sakene. Med forbehold om at vi vil gjennomgå forslagene på nytt under den offentlige høringsrunden, har vi så langt følgende kommentarer til de enkelte bestemmelsene:

I utkast til endret ul § 84 er det inntatt et vilkår om at innhenting av opplysninger skal være "nødvendig". Vi antar at det vil være tilstrekkelig at vilkårene som fremgår av utkast til forskriftsbestemmelser er oppfylt, og at det ikke i tillegg er et vilkår at opplysningene nødvendigvis må være avgjørende for utfallet i den aktuelle saken. Dvs. at opplysningene kan innhentes under et stadium av saksbehandlingen hvor de vil kunne være nødvendige uten at deres betydning på forhånd er endelig avklart. Hvis bestemmelsen skal forstås annerledes bør en klargjøring inntas i høringsbrevet eller lovteksten.

I utkast til ny uf § 17-7 a skal barnevernmyndighetene etter anmodning fra politiet i sak om iverksetting av vedtak etter lovens § 90, gi opplysninger om utlendingens navn og adresse uten hinder av taushetsplikt. Vi gjør oppmerksom på at opplysninger fra barnevernet også kan være relevante når saker avgjøres etter utlendingsloven, jf. særlig ul § 38 og uf § 8-5, flere av familieinnvandringsbestemmelsene og forholdsmessighetsvurderingen i utvisningssaker.

Iht. barnevernloven § 6-7 tredje ledd kan barnevernsmyndighetene gi opplysninger til andre forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, bare "når dette er nødvendig for å fremme barneverntjenestens, institusjonens, senteret for foreldre og barns eller omsorgssenteret for mindreåriges oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse". I den grad unntaket ikke gir barnevernsmyndighetene adgang til å gi opplysninger av betydning for utlendingssaker som berører barn, bør et unntak vurderes inntatt i utlendingsforskriften. Både hensynet til sakens opplysning og barnekonvensjonen art. 3 om at barnets beste er et grunnleggende hensyn ved offentlig myndighetsutøvelse, tilsier at utlendingsmyndighetene bør kunne innhente informasjon direkte fra barnevernmyndighetene. Det vil i utgangspunktet være i barnets interesse om utlendingsmyndighetene har tilgang til all relevant informasjon av betydning for om oppholdstillatelse kan gis. Barnevernsmyndighetene kan bl.a. inneha informasjon om barnets situasjon og tilknytning til

UTLENDINGSNEMNDA

Besøksadresse: Stenersgata 1 B/C
Postboks 8165 Dep. 0034 Oslo

Tlf: 21 08 50 00 Faks: 21 08 50 01
Internett: <http://www.une.no>

Org.nr: 9820 19095
Bank: 7694.05.02302

samfunnet (utover oppholdstiden), barnets forhold til foreldrene og foreldrenes omsorgsevne o.l. Denne type opplysninger vil ikke i alle tilfeller bli innsendt fra foreldrene.

Vi foreslår at utkast til uf § 17-7 d om at Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV) uten hinder av taushetsplikt skal gi opplysninger om ytelser etter folketrygdloven, utvides til også å omfatte saker om varig oppholdsrett etter utlendingsloven kapittel 13. Opplysninger om hvorvidt utlendingen har rett til eller mottar ytelser etter folketrygdloven pga arbeidsuførhet pga yrkessykdom eller arbeidsulykke kan ha betydning i slike saker.

I relasjon til utkast til uf § 17-7 e om ligningsmyndighetene skriver departementet:

”De offentlig tilgjengelige skattelister inneholder bl.a. opplysninger om fastsatt nettoformue, nettoinntekt, skatter og avgifter. Utover dette vil utlendingsmyndighetene også kunne ha behov for å undersøke om oppgitte arbeidsforhold er reelle og om underholdskravet er oppfylt, så vel ved førstegangs tillatelse som ved fornyelse, søknad om permanent oppholdstillatelse og ev. i sak om tilbakekall. Forslag til § 17-7 e første ledd innebærer at ligningsmyndighetene etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda skal gi opplysninger om utlendingens eller referansepersonens inntekt og formue.”

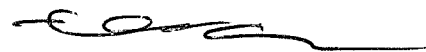
Departementets kommentar kan gi inntrykk av at forslaget til § 17-7 e imøtekommer utlendingsmyndighetenes behov for å få avklart om et oppgitt arbeidsforhold er reelt. Det fremgår imidlertid ikke nærmere hvordan bestemmelsen vil være til hjelp i denne sammenheng – utover den indikasjon som vil ligge i registrerte inntektsforhold. Formuleringen bør derfor presiseres eller endres. Opplysninger fra ligningsmyndighetene kan for øvrig også ha betydning i utvisningssaker, for eksempel i saker om ulovlig arbeid. Vi foreslår derfor at utvisningssaker etter ul §§ 66 og 122 medtas som alternativ i forskriften § 17-7 e.

Utkast til uf § 17-7 f gir hjemmel til å innhente vandelsopplysninger i flere typer av utlendingssaker, men ikke i saker om beskyttelse eller saker om reisebevis. Idet vandelsopplysninger kan være relevant også i slike saker, jf. ul §§ 31 og 38 og uf §§ 12-1 og 12-5, bør også disse vurderes omfattet av forskriftsbestemmelsen.

Med hilsen

Terje Sjeggstad
direktør

Ketil Larsen
spesialrådgiver